

ФІЛОСОФІЯ ТА РЕЛІГІЄЗНАВСТВО

УДК 281.9:261.8(477)

Кравець М. М.

СТВОРЕННЯ ЄДИНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПОМІСНОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ З ПАТРІАРШИМ УПРАВЛІННЯМ — ЗАСАДНИЧА ПЕРЕДУМОВА СТАБІЛЬНОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

Однією з домінуючих тенденцій розвитку християнства є прагнення українського народу до єдності, подолання бар'єрів відчуженості. Це велике надбання цивілізованих суспільств, у яких співіснування різних конфесій є нормою релігійно-духовного буття, а забезпечення свободи совісті — наріжним каменем політики держав.

Як відомо, становлення християнства в Київській Русі відбувалося на основі толерантних взаємин Сходу і Заходу. Князь Володимир та Київська Церква мали широкі контакти з Царгородом, Афоном, Апостольською столицею та Палестиною.

Помісна Церква в Русі-Україні не стояла осторонь громадського життя з його потребами і тривогами. Вона перебувала у діяльному єднанні та в співпраці зі світським суспільством і державою. Упродовж всієї своєї історії Церква в Україні проводила велику соціальну роботу.

Під впливом християнства в Київській державі відбулися важливі зміни в сімейному житті. Церква створила міцну християнську родину, перебудувавши язичницьку сім'ю на засадах християнської моралі. Під впливом Церкви зростав авторитет матері і підвищувалася громадська відповідальність жінки. Християнство наклало свій яскравий гуманістичний відбиток на закони Київської держави. Карне, цивільне, майнове, сімейне і шлюбне право цього періоду знало великих змін саме завдяки впливу Помісної Церкви Русі-України.

Вплив Церкви на законодавство Русі-України полягав у тому, що Церква через боротьбу з гріхами і пороками остерігала людність від злочинів, проводила свого роду профілактичну роботу.

Християнство в Київській державі започаткувало поширення освіти і писемності серед народу, а також справило великий вплив на розвиток культури, через яку слов'янський культурний світ і Русь-Україна з'єдналися з культурою християнських народів Сходу і Заходу, зокрема

Візантії, яка в той час стояла на вершині християнської культури й освіченості.

Особливо інтенсивно розвивалися література, релігійно-філософська і християнська соціальна етика, всі види мистецтва — архітектура, живопис, іконографія, музика тощо.

Помісна Церква Русі-України справляла свій духовний вплив на державу, а не навпаки.

Деякі історики розглядають Київську державу як одне з найбільших досягнень у стосунках між Церквою і Державою.

Завдяки існуванню і діяльності Єдиної Помісної Церкви Русі-України Київ вважався культурним центром Європи, а державність Русі-України була визнана і шанувалася всіма державами світу.

Століттями на українській землі наша свята національна Церква — спадкоємиця древньої Київської митрополії, навіть у часи бездержавного існування свого народу ревно оберігала його традиції і звичаї, була осередком національної ідентичності, духовної самотності українців.

Татари-монгольське ярмо фактично зруйнувало Русь-Україну як могутню державу Східної Європи. Поступово змінюються відносини держави і церкви. З удільним роздробленням колись єдиної Київської Русі почалося порушення гармонійного існування Церкви і Держави.

Розпад Київської держави спричинився до того, що єдина Помісна Церква — Київська Митрополія — розділилася. Одна її частина, що опинилася на території Великого Московського князівства, почала називатися Московською митрополією і в 1448 році проголосила себе автокефальною Церквою. Втрата церковної і державної єдності призвела до того, що український нарід втратив не лише свою мову, національну Церкву, а й Державність.

Українське громадянство, виборовши собі в запеклій боротьбі з поневолювачами незалежну Українську державу, має право мати свою неза-

лежну Єдину Українську Помісну Православну Церкву з Патріаршим управлінням у Святий Софії, в складі якої відродити Києво-Галицьку Митрополію з центром у Львові. Створення Єдиної Церкви шляхом об'єднання розділених гілок православ'я є єдиний істинний шлях, який передбачається канонами Вселенського Православ'я. Згадаймо позицію Вселенського Патріарха Варфоломея I, який сказав, що Ви, православні українці, об'єднайтеся і Вас визнає весь світ.

Українська Церква має право на канонічну автокефалію і патріарший устрій, бо на нашій українській землі проповідував Святий апостол Андрій — перший архієпископ Константинопольський, патріарх Вселенський і апостол України. Тому питання створення Єдиної Української Помісної Православної Церкви з патріаршим управлінням полягає в об'єднанні Українського Православ'я.

З проголошенням України незалежною державою почався процес державотворення, який триває, і поки що невідомо, коли він завершиться. Виникає запитання: а чи відіграє Церква (точніше — розділені церкви України) належну роль у процесі державотворення? Чи можна без Церкви створити державу? Відповідь одна і тільки одна: *ні*. Без Єдиної Української Православної Церкви не можна створити міцну державу. Історія свідчить, що всі держави мали в своїй основі духовні цінності, свою національну ідею, свою мову. Носієм цих цінностей була національна незалежна церква.

Ідея єдиної в Україні Помісної Православної Церкви стала панівною. Ніхто сьогодні не наважується відкрито виступити проти "єдиної церкви", як на державному рівні, так і на церковному.

Ми всі добре розуміємо, що не буває державності без духовності і однією з причин всіх негараздів, в тому числі й економічного занепаду, є духовне, моральне розділення нашого народу і відсутність Єдиної Української Помісної Православної Церкви з патріаршим управлінням.

Церковне керівництво, яке намагається врегулювати ситуацію власними силами, по суті вже не спроможне робити помітних кроків у напрямку єднання і формування єдиної Української Церкви. Більше того, міжособистісні протиріччя, що виникали у виникають між керівниками церков з приводу усього комплексу питань, пов'язаних з внутрішньоправославними проблемами, самі вже перетворилися на фактор, що стримує рух до пошуку взаємоприйнятних рішень.

Не можна не бачити, що у ситуації, яка склалася в державі, однією з основних проблем стає проблема посередництва у врегулюванні існуючої проблеми по єднанню Православ'я і форму-

ванню Єдиної Української Помісної Православної Церкви.

Християнське місійне товариство "Фундація Духовного Єднання України" поставило собі основну мету — створення умов для набуття Християнською церквою України Автокефалії шляхом об'єднання Православ'я в Єдину Українську Помісну Православну Церкву з патріаршим управлінням. Всі свідомі українці, посадові особи нашої держави повинні підтримати ініціативу Фундації і розпочати рух за об'єднання Українського Православ'я та відновлення історичної справедливості.

Для виходу з релігійної кризи, що негативно впливає на всі сфери буття Української держави, Фундація Духовного Єднання України пропонує наступні кроки:

1. Україна повинна в 2000 році офіційно запросити Папу Іоанна Павла II та їх Всесвятість Вселенського Патріарха Варфоломея I відвідати Україну в зручний для них час.

3. Президент України, як гарант Конституції і найвища посадова особа, обрана українським народом, повинен взяти на себе головну роль ініціатора консолідації українського суспільства та об'єднавчого процесу.

Президент України повинен звернутися до керівників Українських церков розглянути на своїх церковних соборах питання об'єднання Українського Православ'я і проведення в 2001 році Всеукраїнського Об'єднавчого Собору за участю представників світового православ'я, на якому буде обрано Предстоятеля Єдиної Української Помісної Православної Церкви з патріаршим управлінням у Святий Софії Київській.

4. Верховна Рада України, як найвищий законодавчий орган Української Держави на законодавчому рівні, не порушуючи демократичного принципу толерантного ставлення до представників усіх релігій, шляхом прийняття нового Закону України "Про свободу совісті та релігійні організації" і прийняттям концепції державно-церковної політики в Україні повинна визнати провідну роль Українського Православ'я в державотворенні України і визначити справу єднання християн України навколо Української Держави пріоритетним завданням державної політики щодо Церкви.

Суттєвий внесок в об'єднавчий процес Українського Православ'я за останні десятки років роз'єднання був зроблений 17 червня 1999 року в Константинополі під час зустрічі їх Всесвятості Вселенського Патріарха Варфоломея I та Голови Фундації Духовного Єднання України, коли їх Всесвятості було вручено Звернення-клопотання про підписання "Патріаршого і Синодально-Канонічного Томоса Вселенської

Константинопольської Патріархії про визнання Української Православної Церкви Автокефальною".

Одночасно із Зверненням-клопотанням про надання Автокефалії були вручені: 99 Звернень-клопотань, підписаних депутатами Верховної Ради України, 24 Звернення-клопотання від єпископів, 171 Звернення-клопотання, підписане парафіями та релігійними громадами, а також 75 Звернень-клопотань від політичних партій і громадських організацій.

Ми сподіваємось, що Ви, пане Президенте, візьмете за приклад імператора Константина, який у 325 році не покидав посади 17 тижнів, поки не провів Перший Нікейський Помісний Собор, і Ви в 2001 році допоможете провести Перший Всеукраїнський Помісний Собор, де буде обрано Патріарха Української Помісної Православної Церкви, і Ви ввійдете в історію

України як імператор Константин, повторюючи його слова: "Я скликав Вас усіх негайно, не затримуючись. Я не можу вважати, що свою місію закінчив, аж поки не побачу серед Вас цілкової єдності. Не вагайтеся, мої друзі, не вагайтеся, о служителі Господа, використовувати всі причини роздору та йти до єдності".

Лише за цих умов відбудеться консолідація українського суспільства, буде досягнута справжня єдність Церкви, народу і Держави, й український нарід матиме Єдину Українську Помісну Православну Церкву — що є головною засадничою передумовою стабільності Української Державності.

Боже Великий, Єдиний,
Нашу Вкраїну храни,
Волі і світла промінням
Ти її осени.